

Merikanto merellä.

Kuinka monta kertaa tämä vanha musiikkivitsi muistuuukaan mieleen tässä kuohuvan meren rannalla pohjoisen puhaltaessa täysin keuhkoiin ja vaahtopäisen hajotessa rannan kiviin, tukkeihin, propseihin ja pölleihin, niinkuin ne ovat hyökänneet ja hajonneet kiviin ajasta aikaan — nuo puuthan tuossa vain eivät ole kovinkaan monta vuosikymmentä vaeltaneet.

— On meillä merikanto merellä, on kaksikin merikantoa, selittää pikkumies tosissaan, ja juuri kun olen aavis-televinani siinä käytännön miehen käytännöllisen näkemyksen — kuvittelen pojan sovittävän aalloissa uiskentelevat tukit, juoppopuut ennen kaikkea, merikannoiksi — selittää miehenalku korkealla äänellä, että meillä on tämän meren kanto ja valtameren kanto . . . Jo meni yli horisontin, ota sitten siitäkin selvä, lapsen näkemyksestä.

Mutta pohjoinen pauhaa eikä meri anna rauhaa. ”Merellä” on soitettu monet kerrat näissäkin huoneissa ja joskus avoimella kuistilla ja tenorin ääni on kilpaillut myrskyn kohinan kanssa. Joskus on soitettu alkukesän valoisina iltoina, joskus, useinkin, loppukesän tummina tuokioina tai harmaina päivähetkinä, niinkuin nyt.

Olenhan lomalla ja mietteet ovat lomalaisen mietteitä ja täällä riittävän välimatkan päässä kaupungista ja levottomasta nykyhetkestä, painomustetta jauhavista koneista, vieläpä oman kylänkin yhteiskunnasta eristettynä, minun ajatukset kulkevat omia latujaan, ei niin merkityksellisinkään aina, mutta huomionsa moniin sellaisiin yksityiskohtiin kinnittävinä, jotka leipätyön kuumeisessa kiireessä jäävät kokonaan huomiotta.

Alkukesällä on omat ilonsa, alkukesällä niinkuin keskikesälläkin eikä niilen rajaa osaa kukaan vetää. Ja keskikesällä ja loppukesällä on omat ilonaiheensa eikä näidenkään suven eri kausien välillä voi merkitä mitään kiinteää rajaa. Keskikesään kuuluvat hämärät, lopulta jo tummatkin illat, mutta loppukesään täydet ”parrasvalot” Pateniemessä, Toppilassa ja Oulussa. Onko raja se päivä, jona Oulun sähkölaitos painaa katuvalonappia! Mutta sama valaistus jää loistamaan syksyn tullessa niille, jotka tänne jäävät minun huoneeni pakatessa kaupunkiin. Sekä on minun syksyni alku, mutta jääkö näille muille loppukesä! Kaikki on siis ennen kaikkea tunnekysymys ja joskus vielä syksyinkin kirkkaimpina hetkinä toivon — ja uskon niin myös käyvän — kesän, lyhyen, aina uudelleen ja uudelleen odotetun, aina liian nopeasti käsistä haihtuvan, tunnelma minut tapaa.

Tämä puhe ja pakinointi ei siis ole lainkaan tärkeää eivätkä tässä mainitut kesän merkit ole niitä, joita käytännön ihminen huomioi, kyntöjen kunnostaminen, heinän joutuminen, perunan kukinta, elon kypsyminen, puinti, syyskynnöt . . . Älköön sitä kuitenkaan minulle toivottomaksi synniksi luettako, sillä etäältä olen tuota kaikkea joutunut seuraamaan kirjoittaessani paperilleni iltahetkinä tämäntyylistä: Kuivuus viivästyttänyt heinänkasvua, 2 p (= kahden palstan otsikko, kirjasinlaadulla se-ja-se), Viljat kärsineet kylmistä, heinää sensijaan kohtalaisesti, 2 p, Halla vei viljan eteläläänissä, peruna maata myöten, Oulun seudulla ei pakkasta, 3 p jne, jne.

Meri ei anna rauhaa, soinnahti tuonne väliin, mutta toisaalta juuri se antaa rauhan paljon puhutuille nykyajan ihmisen hermoille. Sen laulu on kuin tuutulaulu illoin ja päivisin kuin säestys kaikelle työlle ja taas tyynenä levätessään se herkistää korvan kuulemaan lukemattomia hiljaisia ääniä, joita kaupunkimaisessa yhteiskunnassa ei huomaa kuin aniharvoin satunnaisen hiljaisina hetkinä.